

Crna Gora

SKUPŠTINA CRNE GORE

-Odbor za ekonomiju, finansije i budžet-

Broj: 19-6/24-4/3

EPA 345 XXVIII

Podgorica, 5. septembar 2024. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, sa nastavka 31. sjednice održanog 5. septembra 2024. godine, podnosi

I Z V J E Š T A J

o razmatranju **PREDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE**

Odbor se, kroz uvodno izlaganje predstavnika predlagača zakona, upoznao da se izmjene Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje predlažu u cilju umanjjenja opterećenja po osnovu rada, što će Crnu Goru svrstati u red država sa najnižim nivoom opterećenja na rad. Saopšteno je da će se donošenjem ovog zakona, poresko opterećenje rada umanjiti kroz smanjenje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO) na teret zaposlenog i poslodavca, sa ukupno 20,5% na 10%, i to doprinosa za PIO na teret zaposlenog sa 15% na 10% i doprinosa za PIO na teret poslodavca sa 5,5% na 0%.

U skladu sa članom 67 stav 4 Poslovnika Skupštine, sjednici je prisustvovao predstavnik Privredne komore Crne Gore, i u vezi sa predloženim zakonskim rješenjem saopštio da privrednici imaju afirmativan stav po osnovu snižavanja cijena rada, da su određena rješenja pojašnjena u razgovoru sa predlagačima ali da je ostala dilema koja je to minimalna zarada za nekvalifikovanu radnu snagu tj. za one koji nemaju srednju školu, da li je to 600€ ili 450€. Privrednici ukazuju da se zanemaruje uticaj ovakve politike na budžet privrednika jer rast minimalne zarade mora biti ispraćen i rastom drugih zarada u hijerarhiji, što će rezultirati dodatnim troškovima poslodavaca. Upozoravaju da te mjere utiču na tržište rada i da je nedostatak radne snage danas glavna biznis barijera tj. kada je povećanje zarada u javnom sektoru, sa kojim su saglasni, veće od onog u privatnom dodatno utiče na odlazak radne snage. Mišljenja su da će najvaljeniji rast zarada ići u potrošnju, a nagli porast potrošnje vodi većim cijenama i inflaciji, te da takvi efekti nijesu vezani za privrednike.

Tokom rasprave, bilo je poslanika koji su iskazali mišljenje da se predloženim snižavanjem stopa doprinosa za PIO, koji su činili značajan prihod Fonda PIO, dovodi u pitanje njegova održivost. Stoga su saopštili da se prema podacima iz rebalansa budžeta za 2024. godinu predviđa deficit Fonda za oko 400 mil.€, a sa druge strane porezi od PDV-a čine polovinu izvornih prihoda, dodatno izaziva dilemu održivosti javnih finansija s obzirom da je Crna Gora mala i ranjiva ekonomija. Ukazali su na mišljenja relevantnih institucija, shodno kojima CBCG upozorava da nema adekvatne analize fiskalnih posljedica ukidanja doprinosa i da predloženi model nema projekcije šta će se desiti sa penzijama u budućnosti, kao i da MMF ukazuje na potrebu za mjerama koje će obezbijediti fiskalno prilagođavanje od 4% do 5% na godišnjem nivou. Iskazali su zabrinutost da je postojeći sistem međugeneracijske solidarnosti upitan, te da se nameće pitanje šta je sa penzijama onih koji su vršili uplate u sistemu Fonda PIO do danas a pri kraju su radnog vijeka ili na pola radnog vijeka, te i sa onima koji sada ulaze u sistem. Mišljenja su da će ovo u budućnosti voditi do kategorije socijalnih penzija koje će biti skoro iste za sve, i da će biti svejedno koliko će građani uplaćivati, a to dodatno vodi u opasnost od evazije poreza i rasta sive ekonomije!

Nijesu saglasni sa nekim izjavama da Fond, kao fond, praktično ne postoji već da tu instituciju treba jačati.

Međutim, tokom rasprave, pojedini poslanici su iskazali drugačije viđenje predloženih zakonskih rješenja. Podsjetili su da je, uprkos zabrinutosti, sprovođenje programa „Evropa sad 1“ kojim su ukinuti doprinosi na zdravstvo i porez na dohodak od 9% na zarade do 700€ omogućilo povećanje minimalne zarade na 450€ i da te benefite danas ima oko 70.000 građana. Istakli su da upravo podaci iz rebalansa budžeta ukazuju da su se svi budžetski prihodi značajno uvećali i da se nastavlja trend rasta, a takođe je povećan životni standard građana. Polazeći od tog primjera, iskazali su očekivanje da će se predložene mjere i kroz novi program uspješno sprovesti, tj. da će se kroz povećanje poreske baze, kupovne moći građana i uz ograničavanje marže za određenu grupu artikala, nadomjestiti nastali troškovi. U odnosu na inflaciju, a kako je Crna Gora mala, otvorena i uvezno zavisna ekonomija, poslanici su saopštili da ohrabruje činjenica da stopa inflacije opada i da su projekcije u zemljama eurozone takođe sa trendom pada.

Takođe, tokom izlaganja posebno su istakli rješenje kojim se ukida doprinos na teret poslodavca u smislu da je to finansijski prostor u kojem poslodavac može da odluči da li će ga zadržati ili nadomjestiti za rast zarada ili iskoristiti za dodatno investiranje u djelatnost kojom se bave. Upravo zato, mišljenja su da će se smanjivati siva ekonomije jer se poboljšava poslovni ambijent poslodavaca.

S druge strane, upozorili su da migratorni efekti sa sjevera prema centralnom i južnom regionu, kao i iz države prema zapadu, negativno utiču na Crnu Goru, i ako se ne bude pravovremeno djelovalo posebno kroz zarade, država se može suočiti sa situacijom koja je zadesila, na primjer, Hrvatsku prilikom ulaska na jedinstveno tržište rada EU.

Odbor je, nakon rasprave i izjašnjavanja, sa sedam glasova „za“ odlučio da predloži Skupštini **da usvoji** Predlog zakona o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Dejan Đurović.

PREDSJEDNIK ODBORA
Boris Mugoša

